

Handläggare
Anna Colliander
Telefon: 08-50825243

Till
Socialnämnden
2023-08-29

Remiss av Ersättningsnivåer bostad med särskild service (LSS)

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2023/340

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har till socialnämnden remitterat en remiss avseende ersättningsnivåer bostad med särskild service (LSS) för besvarande.

Bostad med särskild service enligt LSS är en insats som bedrivs i två huvudformer, gruppbofastad eller servicebofastad.

Utbyggnadstakten av nya bostäder med särskild service har historiskt varit för låg och privata leverantörer har avstått från att ansluta sig till valfrihetssystemet. Ett förslag till nya ersättningsnivåer inom bostad med särskild service enligt LSS har tagits fram under ledning av kommunstyrelsen. I förslaget har antalet nivåer minskats, ersättningen i de lägsta nivåerna har ökat och i de högsta nivåerna föreslås ersättningen minska. De föreslagna ersättningsnivåerna är fem till antalet. Förslaget är beräknat utifrån att stadens kostnader ska vara kostnadsneutrala.

Förvaltningen ställer sig positiv till kommunstyrelsens förslag om nya ersättningsnivåer för bostad med särskild service enligt LSS och bedömer att de nya ersättningsnivåerna kan gynna personer med behov av motiverande personalstöd samt motsvarar grundbemanningen på ett bättre sätt. Utförare oavsett regiform anses få bättre förutsättningar att ge berättigat stöd utifrån de förslag som framförs.

Förvaltningens bedömning är vidare att de personer som befinner sig i de högsta nivåerna och har behov av ett mer praktiskt stöd kan få det inom ramen för förslaget.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialnämnden remitterat en remiss avseende ersättningsnivåer bostad med särskild service (LSS) för besvarande. Remissinstanser i Stockholms stad är stadens samtliga nämnder, stadsledningskontoret och socialnämnden samt intresseorganisationen Famna och följande privata leverantörer: Attendo, Bambi ekonomisk förening, Främja, Frösunda, Misa, Nytida, Omsorgshuset och Utvecklingspedagogik.

Ärendet

Bostad med särskild service enligt LSS är en insats som bedrivs i två huvudformer: gruppbofastad eller servicebofastad. Gruppbofastad är en sammanhållen bostad där upp till sex personer bor i egna lägenheter med tillgång till gemensamhetsutrymme och personal dygnet runt. Servicebofastad är spridda lägenheter i flera huskroppar med gemensamhetslokal i närområdet och med tillgång till personal dygnet runt. I Stockholms stad riktar sig bostad med särskild service till personer med autism och intellektuella funktionsnedsättningar och till personer med förvärvad hjärnskada.

Stadens nuvarande resursfördelningssystem

Kravet vid införandet av nuvarande resursfördelningssystem 2008 var att nivåsystemet skulle baseras på den enskildes behov och inte som tidigare på den tid som åtgick för insatsens utförande. Tidigare ersättningssystem var uppdelat på nivåer som baserades på den personaltid som utfördes och riktade sig direkt till den enskilde, mätt i antalet timmar. Biståndshandläggare på stadsdelsförvaltningarna bedömde antal timmar. Stora skillnader i bedömda timmar fanns inom staden.

Bedömning av behov sker med hjälp av ett frågeformulär så kallat bedömningsinstrument. Bedömningsinstrumentet utgår från den enskildes behov och det stöd som ges. Systemet bygger på en femgradig skala, från inget behov till totalt behov av stöd och omvårdnad. Bedömningen görs utifrån sju olika livsområden och utifrån denna bedömning sätts en nivå för de insatser som den enskilde behöver. Nivån bestäms av hur många poäng som den enskilde får. Den totala poängen översätts sedan till olika ersättningsnivåer per dygn för service- och gruppbofastad. Bedömning av ersättningsnivå sker centralt av enheten för bedömning och förmedling på socialförvaltningen. År 2010 gjordes en förändring av poängen i bedömningsinstrumentet för att bättre ta hänsyn till personer som inte har stora fysiska funktionsnedsättningar men behov av andra slag, till exempel motivationsarbete. Förändringen innebar att ett antal personer flyttades upp i högre nivåer.

Tabell 1: Nuvarande ersättningsnivåer.

Omsorgsnivå	Schablon (kr/år)	Peng kommunal regi (kr/dygn)	Peng entreprenad (kr/dygn)	Peng privat regi (kr/dygn)
<i>Servicebostad:</i>				
Grundpeng (0-10 poäng)	229 627	594	626	670
Nivå 1 (11-20 poäng)	359 092	929	979	1 023
Nivå 2 (21-30 poäng)	487 268	1 261	1 329	1 373
Nivå 3 (31-40 poäng)	684 458	1 771	1 867	1 911
Nivå 4 (41-50 poäng)	950 908	2 460	2 593	2 637
Nivå 5 (51-60 poäng)	1 198 573	3 101	3 269	3 313
Nivå 6 (61-70 poäng)	1 377 742	3 565	3 757	3 801
Nivå 7 (71-80 poäng)	1 545 537	3 999	4 215	4 259
Nivå 8 (81-110 poäng)	1 838 568	4 757	5 014	5 058
<i>Gruppbofastad:</i>				
Grundpeng (0-20 poäng)	351 190	772	813	956
Nivå 1 (21-30 poäng)	608 001	1 440	1 518	1 660
Nivå 2 (31-40 poäng)	804 025	1 950	2 055	2 198
Nivå 3 (41-50 poäng)	1 068 907	2 640	2 782	2 925
Nivå 4 (51-60 poäng)	1 315 111	3 280	3 458	3 600
Nivå 5 (61-70 poäng)	1 493 224	3 744	3 946	4 089
Nivå 6 (71-80 poäng)	1 660 029	4 178	4 404	4 546
Nivå 7 (81-110 poäng)	1 951 334	4 936	5 203	5 345

Översyn av ersättningsnivåer inom bostad med särskild service enligt LSS

I samband med den översyn som genomfördes 2022 av stadsledningskontoret och socialförvaltningen fick Sweco i uppdrag att genomföra en kompletterande utredning¹. I den utredningen gjordes bedömningen att den samlade ersättningen totalt är tillräcklig. Ersättningen bedömdes dock vara för låg i de lägsta nivåerna för att kunna täcka kostnaderna för en grundbemanning, det vill säga det antal personer som minst behöver finnas på plats på grupp- eller servicebostaden. Enligt utredningen kan ersättningarna med fördel omfördelas, de lägsta ersättningsnivåerna kan höjas, för att säkerställa att grupp- och servicebostäder ska kunna bedrivas på lägre ersättningsnivåer och de högre nivåerna sänkas. Vid en jämförelse med andra kommuner framkommer att staden har fler nivåer till antalet och dessa kan enligt utredningen bli färre. Vid en jämförelse mellan ersättningsnivåerna i kommunerna Solna och Nacka som också har valfrihetssystem för bostad med särskild service lägger sig förslaget till nya ersättningsnivåer i Stockholms stad kostnadsmässigt i mellan dem.

Förslag till nya ersättningsnivåer

En arbetsgrupp med representanter från stadsledningskontoret och socialförvaltningen har tagit fram ett förslag till nya ersättningsnivåer inom bostad med särskild service (LSS). I förslaget har antalet nivåer minskats, ersättningen i de lägsta nivåerna har ökat och i de högsta nivåerna föreslås ersättningen

¹ Sweco, Bostad med särskild service LSS, utredning ersättningsmodell

minska. De föreslagna ersättningsnivåerna är fem till antalet. Förslaget är beräknat utifrån att stadens kostnader ska vara kostnadsneutrala.

Tabell 2: Föreslagna ersättningsnivåer.

Omsorgsnivå	Schablon (kr/år)	Peng kommunal regi (kr/dygn)	Peng entreprenad (kr/dygn)	Peng privat regi (kr/dygn)
<i>Servicebostad:</i>				
Nivå 1 (0-20 poäng)	372 220	963	1 015	1 059
Nivå 2 (21-35 poäng)	563 360	1 458	1 536	1 580
Nivå 3 (36-50 poäng)	814 860	2 108	2 222	2 266
Nivå 4 (51-70 poäng)	1 187 080	3 071	3 237	3 281
Nivå 5 (71-110 poäng)	1 619 660	4 190	4 417	4 461
<i>Gruppbofastad:</i>				
Nivå 1 (0-20 poäng)	550 000	1 289	1 359	1 501
Nivå 2 (21-35 poäng)	790 000	1 914	2 017	2 160
Nivå 3 (36-50 poäng)	1 010 000	2 486	2 621	2 763
Nivå 4 (51-70 poäng)	1 395 000	3 488	3 677	3 819
Nivå 5 (71-110 poäng)	1 835 000	4 634	4 884	5 026

Grundbemanning

Enligt Swecos översyn bedömdes ersättningen vara för låg i de lägsta nivåerna för att kunna täcka kostnaderna för en grundbemanning, något som även lyfts fram av privata leverantörer och verksamhet i egen regi. För att få fram ersättningsnivåer som så långt det är möjligt ersätter för den enskildes resursbehov så har arbetsgruppen beräknat kostnader för grundbemanning.

I stadsledningskontorets beräkning av grundbemanning ingår två personer per stödbiträde på dagtid, 16 timmar med avdrag för en person åtta timmar per vardag då många är på daglig verksamhet. I beräkningen ingår även en person som har sovande jour. Stadsledningskontoret har beräknat kostnaden för grundbemanning till cirka 3,5 miljoner kronor per år utifrån ovanstående bemanning. I beräkningen ingår grundlön, semesterersättning, ersättning för semestervikarie, ob-ersättning och sociala avgifter. Det ingår även kostnader för central administration samt ledning och administration för utföraren.

Konsekvenser av förslaget

Föreslagen modell tar på ett bra sätt tar i beaktande de synpunkter och iakttagelser som gjorts i tidigare översyn. Förslaget ger högre ersättning i de lägre nivåerna vilket ger möjlighet till bättre personalteckning och mer tid för motivationsarbete. Förändringen ökar möjligheten att driva verksamhet på ett bra sätt utifrån den enskildes behov. Utförare oavsett regiform anses få bättre förutsättningar att ge berättigat stöd utifrån de förslag som framförs.

Stadsledningskontoret har i sitt förslag tydliggjort grundbemanning för bostad med särskild service, visat antal timmar som ingår och beräknat kostnaden för dessa. Detta underlättar för beräkning av kostnadstäckning för verksamheterna.

Då en sammanläggning av nivåer och en omfördelning mellan låga och höga nivåer görs så kan vissa stadsdelsnämnder påverkas negativt. De stadsdelsnämnder som har förhållandevis många personer som bor på gruppbofastad med nivåbedömning i nuvarande nivå 5 och 7 och personer som bor på servicebofastad med nivåbedömning i nuvarande nivå 6 och 8 kan påverkas negativt av det föreslagna ersättningssystemet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 23 augusti 2023. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 24 augusti 2023.

Jämställdhetsanalys

Det är flest män som beviljas bostad med särskild service oavsett ålder och lagrum inom verksamhetsområdet funktionsnedsättning. Flest män kommer att beröras av förslaget om ändrade ersättningsnivåer.

En förklaring till könsskillnaderna inom funktionshinderområdet kan vara skillnader i förekomst av olika diagnoser vilket Socialstyrelsen konstaterat i lägesrapport 2022 avseende insatser och stöd till personer med funktionsnedsättning. Av lägesrapporten framgår att vissa diagnoser som är kopplade till personkrets 1 är vanligare bland män än kvinnor i totalbefolkningen, så som intellektuell funktionsnedsättning och autism². Samtidigt visar forskningen att flickor många gånger får diagnoser senare än pojkar, exempelvis när det gäller autism, vilket kan förklara varför könsskillnaderna inom LSS minskar i de högre åldersgrupperna

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till kommunstyrelsens förslag om nya ersättningsnivåer för bostad med särskild service LSS och tror att det nya ersättningsnivåerna kommer att gynna personer med behov av motiverande personalstöd och täcker grundbemanningen på ett bättre sätt. Bedömningen är att de personer som befinner sig i de högsta nivåerna och har behov av ett mer praktiskt stöd kan få det inom ramen för förslaget.

Utförare oavsett regiform anses få bättre förutsättningar att ge berättigat stöd utifrån de förslag som framförs.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Veronica Wolgast Carstorp
Socialdirektör
Socialförvaltningen

Lina Blombergsson
Avdelningschef
Socialförvaltningen

Bilaga

1. Tjänstutlåtande SLK, Ersättningsnivåer bostad med särskild service (LSS) KS 2023/340

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Veronica Wolgast Carstorp, Socialdirektör	2023-08-18
Lina Blombergsson, Avdelningschef	2023-08-18